

Jagoda Bogdanowska

Wadowicki Uniwersytet Trzeciego Wieku – działalność i perspektywy rozwoju

Wadoviana : przegląd historyczno-kulturalny 18, 224-227

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JAGODA BOGDANOWSKA

WADOWICKI UNIwersYTET TRZECIEGO WIEKU

– DZIAŁALNOŚĆ I PERSPEKTYWY ROZWOJU

Historia Uniwersytetów Trzeciego Wieku sięga lat 70. XX w. Wówczas to profesor prawa międzynarodowego Pierre Vellas zorganizował pierwsze spotkanie seniorów w Tuluzie. Wzięło w nim udział 40 osób, którym profesor zadał pytanie – czego oczekują od uniwersytetu? W wyniku rozmów, namysłów i refleksji powstały trzy postulaty oscylujące głównie wokół medycznych tematów, propagujących wiedzę ludzi starszych na temat dbania o swoje zdrowie, wykorzystywania badań naukowych do poprawy zdrowia oraz korzystania z wieloletnich, życiowych doświadczeń ludzi starszych, ich obserwacji i umiejętności w celu upowszechniania kultury.

Idea aktywizacji środowisk ludzi starszych szybko znalazła podatny grunt także w innych europejskich państwach. W Polsce inicjatorką powołania do życia tego typu zrzeszenia była prof. Halina Szwarz, inaugurując Uniwersytet Trzeciego Wieku w 1975 r. w Warszawie. Uniwersytet działa do dziś i liczy ponad tysiąc członków.

Koncepcja profesora Vellasa obecnie nabiera dużego tempa i rozwija się dzięki coraz nowszym pomysłom włączania seniorów w interesujące inicjatywy i integrowania pokoleń. Obecnie w Polsce funkcjonuje blisko 110 Uniwersytetów Trzeciego Wieku, które łącznie zrzeszają 25 tysięcy słuchaczy.

Można zaobserwować trzy typy uniwersytetów, ze względu na ich strukturę i status prawny:

- stowarzyszenia;
- jednostki działające przy wyższych uczelniach lub w ich strukturach;
- zrzeszenia seniorów istniejące przy domach kultury, bibliotekach, ośrodkach pomocy społecznej itp.

Do trzeciego typu uniwersytetów należy właśnie Wadowicki Uniwersytet Trzeciego Wieku przekształcony w 2013 r. z funkcjonującej wcześniej Akademii Po Godzinach.

Pomysłodawczynią aktywizacji seniorów była Anna Zając, która stworzyła w Wadowickim Centrum Kultury „Klub Seniora”. Spotkania przy kawie i słodkim

poczęstunku odbywały się raz w tygodniu, a poruszano na nich interesujące seniorów zagadnienia. Odpowiadając na rosnące potrzeby uczestników wspomniany klub został rozbudowany już przez Izabelę Karską o dodatkowe działania, wykłady i spotkania z zaproszonymi gośćmi, przyjmując nazwę – Akademia Po Godzinach. Z roku na rok przybywało słuchaczy i zwiększało się zainteresowanie poszczególnymi działaniami i wydarzeniami kulturalnymi. Obserwując dużą popularność Uniwersytetów Trzeciego Wieku i zaangażowanie uczestników Akademii Po Godzinach, rozpoczęto prace nad stworzeniem Uniwersytetu w Wadowicach.

Momentem przełomowym w tworzeniu Wadowickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku i wyjścia z ram Akademii było pozyskanie dofinansowania w ramach osi 4 LEADER na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Wadoviana”. Celem projektu było rozwijanie aktywności oraz wzrost uczestnictwa osób starszych w działaniach edukacyjno-kulturalnych poprzez:

- integrację osób w wieku emerytalnym;
- zaspokajanie potrzeb seniorów w obszarze kultury, edukacji i aktywności społecznej, co wpłynęło na poprawę jakości życia oraz zapobieganie ich wykluczenia;
- inicjowanie i wspieranie działań oddolnych środowiska seniorów;
- zwiększenie zaangażowania seniorów w działanie grup lokalnych;
- wzrost liczby osób preferujących aktywny tryb życia.

W pierwszym roku akademickim 2013/2014 blisko 130 studentów zadeklarowało udział w Uniwersytecie Trzeciego Wieku, wypełniając kartę zgłoszenia i zapisując się na wybrane zajęcia. W harmonogramie wydarzeń uniwersyteckich były m.in.: cykl comiesięcznych wykładów popularno-naukowych, kurs języka angielskiego, zajęcia wokalne, ruchowe, kurs komputerowy nauki od podstaw, spotkania w Klubie Włóczykija „Nordic Walking”. Nieodłącznym elementem sprzyjającym integracji środowiska studentów WUTW były i są bale oraz wycieczki. Całoroczną pracą słuchaczy, którzy uczęszczali na zajęcia i wykłady, zwieńczyła wycieczka do Warszawy, podczas której uczestnicy zwiedzili z przewodnikiem Stare Miasto, Muzeum Powstania Warszawskiego, Muzeum Chopina, Bibliotekę Uniwersytecką i ogrody w Wilanowie.

Patronat nad Wadowickim Uniwersytetem Trzeciego Wieku objęła Polska Akademia Umiejętności.

Wadowicki Uniwersytet Trzeciego Wieku nie zakończył się z dniem zakończenia projektu, wręcz przeciwnie, z roku na rok wzrasta ilość zajęć i przede wszystkim powiększa się grono zainteresowanych. W roku akademickim 2014/2015 powstały nowe inicjatywy – niech za przykład posłuży Klub Kulinarny „Smakosz” łączący

czternaścioro miłośników gotowania. Reaktywowano spotkania ze słodkim poczęstunkiem w tzw. kawiarence WUTW, która jest przykładem inicjatywy samych seniorów, animujących i organizujących spotkania. Podobnym przykładem aktywności studentów są warsztaty rękodzieła. Z wielkim zainteresowaniem spotkał się kurs komputerowy realizowany przez Latarnika Polski Cyfrowej Równych Szans. Przez sześć miesięcy tajniki świata cyfrowego poznało ponad dwustu seniorów. Dzięki współpracy ze stowarzyszeniami, innymi UTW czy biurem poselskim najaktywniejsi słuchacze wzięli udział w comiesięcznych wyjazdach do Filharmonii Krakowskiej, gdzie nie tylko raczyli się muzyką klasyczną, ale także zgłębili jej tajemnice poprzez udział w prelekcjach.

Inną inicjatywą ponadprogramową był Ogólnopolski Marsz Nordic Walking, organizowany po raz trzeci przez Stowarzyszenie „Akademia Złotego Wieku” – Uniwersytet Trzeciego Wieku w Wejherowie. We wspólny marsz włączyło się 25 studentów.

Rok akademicki 2014/2015 zakończył nietuzinkowy recital Haliny Kunickiej.

Trzeci rok działalności Wadowickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku jest niewątpliwie potwierdzeniem pojawiających się na szeroką skalę stwierdzeń o dużej popularności wszelkich działań, aktywizujących osoby starsze i ich niesłyszanej aktywności. Swoje zainteresowanie i chęć udziału wykazało blisko dwustu studentów powyżej 55 roku życia. Rok akademicki zainaugurował wykład profesora Franciszka Ziejki, na którym studenci otrzymali indeksy z rąk burmistrza Wadowic – Mateusza Klinowskiego.

Indeksy są atrybutem zmiany i naukowego kierunku, w którym podąża WUTW. Kolejny rok działalności Uniwersytetu wiąże się nadal z rozkwitem i odpowiedzią na sugestie uczestników. Ubiegłoroczne zainteresowanie światem cyfrowym zaowocowało zajęciami komputerowymi dla grup zaawansowanych. W ofercie na rok 2015/2016 pojawiła się propozycja zajęć plastycznych, sekcji sportowo-turystycznej oraz wznowienie warsztatów gimnastyki mózgu, Klub Kulinarny powiększył się o drugą grupę, a tematyka comiesięcznych wykładów będzie dotyczyć różnorodnych dyscyplin naukowych. Z każdym rokiem oferta bogatsza jest o nowe, dodatkowe wydarzenia i inicjatywy, zarówno te organizowane w Wadowickim Centrum Kultury, jak i w innych instytucjach kultury. Nie brakuje zainteresowania ze strony studentów, wprost przeciwnie, widoczne jest coraz większe inicjowanie i aktywne współtworzenie oferty. Już w tym roku nawiązana została współpraca z Zagórzańskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku czy zespołem projektowym Stowarzyszenia „Raciechowice 2005”.